7/2169

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI VE
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

SAYI :B.02.0.001/01-5197 27/4/2004
KONU : 7/2169-4987 esas sayılı yazılı soru önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ :a)29.03.2004 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2169-4987/17220 sayılı yazınız.
b)Başbakanlığın 31.03.2004 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-341-20/1464 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Sayın Emin ŞİRİN tarafından Sayın Başbakanımıza tevcih edilen ve Sayın Başbakan tarafından da koordinatörlüğümde cevaplandırılması tensip olunan 7/2169-4987 esas sayılı yazılı soru önergesinin cevabına ilişkin olarak Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulu Başkanlığı'nın 21.04.2004 tarih ve TMSF.İST.01.TAH.İST.12754 sayılı yazısı ilişiktedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Doç.Dr.Abdüllatif ŞENER
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı

EKLER :
EK-1: TMSF Kurulu Başkanlığı'nın 21.04.2004 tarih ve TMSF.İST.01.TAH.İST.12754 sayılı yazısı (5 sayfa)

DAĞITIM
Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

7/2169

TASARRUF MEVDUATI SİGORTA FONU

SÜRELİ

SAYI: TMSF.İST.01.TAH.İST.12754 21/04/2004
KONU: Soru Önergesi

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI VE
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

Sn. DOÇ. DR. ABDULLATİF ŞENER

İLGİ: a) T.C. Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğünün 31.03.2004 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-341-20/1464 sayılı yazısı.
b)Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, 29.03.2004 tarih ve KAN.KAR. MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2169-4987/17220 sayılı yazısı.
c) 05.04.2004 evrak çıkış tarihli ve B.02.0.001/ (01) 4893 sayılı talimatınız.

İstanbul Milletvekili Sayın Emin ŞİRİN'e ait 16.03.2004 tarih 7/2169 numaralı soru önergesinde, Başbakan Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından yazılı olarak yanıtlanması istenen sorulara ilişkin Kurumumuzun görüşleri ve konu ile ilgili bilgiler aşağıda değerlendirmelerinize sunulmaktadır.

İlgi soru önergesinin birinci sorusunda; TMSF ile Uzan grubu yetkilileri arasında borçların ödenmesi ile ilgili olarak bir toplantı yapıldığı, bu toplantıda; İletişim hatları devlete terkedilmek kaydıya Çukurova ve Kepez Elektrik'in iletişim ve dağıtım imkanlarının Uzan Grubuna iade edilmesinin ve bu iade sırasında kamu menfaatini koruyacak tedbirlerin alınmasının, sadece işletme haklarının, kar ve zararının Uzan Grubuna verilmesinin gündeme getirilip getirilmediği, İmar Bankası mevduat borçlarının tümünün hazine bonoları borçları ile birlikte tazmin edilmesi konusunun görüşülüp görüşülmediği, hususları sorulmuştur.

TMSF'nun 12.03.2004 tarihli Basın duyurusunda açıklandığı üzere, Cem Cengiz Uzan vekili Av.Şaylan Çığgın tarafından TMSF'na borç ödeme teklifinde bulunulmuştur.

Ancak, Çukurova ve Kepez Elektrik'in yönetim ve denetimi Fon tarafından devir alınmadığı, aradaki ihtilafın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Çukurova ve Kepez Elektrik arasında olduğu, bu ihtilafa TMSF'nun karıştırılmaması gerektiği belirtilerek, Çukurova ve Kepez Elektrik ile ilgili önerinin gündeme getirilmemesi özellikle istenmiş ve gündeme alınmamıştır.

Uzan grubundan sunacakları teklifin, Türkiye İmar Bankası T.A.Ş. tarafından yetkili mercilere beyan edilen sigortaya tabi tasarruf mevduatı tutarı ile gerçek tasarruf mevduatı tutarı arasında farktan kaynaklanan ve 4969 sayılı Kanunun Geçici 2'nci maddesi ile 4389 sayılı Kanunun Ek 1'inci maddesi hükümleri çerçevesinde takip ve tahsil edilen

Fon (hazine) alacağı ile hazine bonolarından kaynaklanan şahısların alacakları, off shore mudilerinin alacakları ve İmar Bankasının, Uzan Grubuna kullandırdığı kredilerden kaynaklanan alacaklar toplamını kapsaması gerektiği bildirilmiştir.

Ancak verilen tekliflerin, belirli bir miktarı içermediği, ödeme projeksiyonunun soyut olduğu ve finansal açıdan yeterli verileri içermediği tesbit edilmiştir. Teklifin iyiniyetli olmaktan uzak bulunduğu ve tahsil sürecinin uzatılmasına yönelik olduğu kanaati uyandırmıştır.

İkinci soruda; Kamu menfaati açısından Uzan Grubunun teklifinin kabul edilmesinin mi daha uygun olduğu, yoksa Uzanlar'ın teklifinin kabul edilmeyerek imtiyaz haklarının devlette kalması ve bu arada mudilere hazine bonosu alacakları dahil ödeme yapılmasının mı daha uygun olduğu hususu sorulmaktadır.

Türkiye İmar Bankası T.A.Ş. tarafından yetkili mercilere beyan edilen sigortaya tabi tasarruf mevduatı tutarı ile gerçek tasarruf mevduatı tutarı arasında farktan kaynaklanan ve 4969 sayılı Kanunun Geçici 2'nci maddesi ile 4389 sayılı Kanunun Ek 1'inci maddesi hükümleri çerçevesinde takip ve tahsil edilen Fon (hazine) alacağı ile hazine bonolarından kaynaklanan şahısların alacakları, off shore mudilerinin alacakları ve İmar Bankasının Uzan Grubuna kullandırdığı kredilerden kaynaklanan alacaklar toplamının tamamının birlikte tahsil edilmesi elbette kamu menfaati açısından en uygun olanıdır.

4389 sayılı Bankalar Kanunu'nun 15 nci maddesinin (6) numaralı fıkrasının (a) bendinde sigortaya tabi olacak tasarruf mevduatının kapsamı, tutarı, sigorta priminin tarifesi ile tahsil zamanı, şekli ve diğer hususların Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunca belirleneceği hüküm altına alınmış, bu doğrultuda hazırlanan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun 31.10.2003 tarih ve 1143 sayılı kararı ile "Sigortaya Tabi Tasarruf Mevduatı ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunca Tahsil Olunacak Primlere İlişkin Esaslar" düzenlenmiş ve söz konusu Kurul Kararının 1 nci maddesinde de "Türkiye'de faaliyet gösteren ve mevduat kabulüne yetkili bulunan bankaların, yurt içi şubelerinde gerçek kişiler tarafından açılmış olan Türk Lirası cinsinden tasarruf mevduatı ile tasarruf mevduatı niteliğini haiz altın depo ve döviz tevdiat hesapları mevduat sigortasına tabidir." hükmü aynı şekilde yer almıştır.

Bu kapsamda, Hazine Bonosu veya Devlet Tahvili bedellerinin tasarruf mevduatı niteliğinin bulunmadığı açıktır. Bu nedenle, tasarruf mevduatı niteliği bulunmayan Hazine Bonosu veya Devlet Tahvili bedellerinin, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonun'dan talep edilmesi ve Fon tarafından bu tür kapsam dışı bedellerin ödenmesi mümkün değildir. Yine 27.12.2003 tarih ve 25329 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5021 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Bankalar Kanunu Hükümlerine İstinaden Bankacılık İşlemleri Yapma ve Mevduat Kabul Etme İzni Kaldırılan Türkiye İmar Bankası Türk Anonim Şirketi Hakkında Tesis Edilecek Bazı İşlemler Hakkında Kanun ile 2003/6668 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı gereği Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından ödenecek mevduatın sınırları açıklanmış olduğundan bu kapsam dışında kalan hazine bonosu bedellerinin Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından ödenemeyeceği açıktır. Kaldı ki bu konuda açılmış davalar mevcut olup, yargılaması devam eden bir konuda görüş beyan etmenin hukuken ve etik olarak doğru olmayacağı düşünülmektedir.

Soru önergesinin üçüncü sorusunda; Çukurova ve Kepez Elektrik'in imtiyaz sözleşmelerinin feshedilmesi kararının Danıştay'ca iptal edilmesi halinde, Uzan Grubunun

AİHM'de açmış oldukları dava da dikkate alındığında kamunun riskinin ne kadar olacağı sorulmaktadır.

Yine Çukurova ve Kepez Elektrik'in imtiyaz sözleşmelerinin feshedilmesi ile ilgili ihtilaflardan kaynaklanan davaların yargılaması devam ettiğinden ve yargılaması devam eden dava hakkında görüş beyan etmek ve yorum yapmak yargının etkilenmesi sonucunu doğurabileceğinden bu konuda görüş beyan etmeyi doğru bulmamaktayız.

Soru önergesinin dördüncü sorusunda ise İmar Bankası mudilerine yapılacak ödemelerin alacaklılarının rızası olmadan vadelerinin uzatılması ve faizlerinin düşürülmesi, "kısmi bir iç borç konsolidasyonu" anlamına gelip gelmediği sorulmakta, bu durumda devletin bütün iç borçlarının Anayasanın "eşitlik" ilkesi çerçevesinde asgari olarak İmar Bankası'ndan alacaklıların maruz kaldıkları vade ve faiz oranında dengelenmesi, bu hususun yerine getirilmemesinin sadece İmar Bankası alacaklılarına eşitsiz davranma durumunu doğurup doğurmayacağı hususunda görüş talep edilmektedir.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun 3/7/2003 tarih ve 1085 sayılı kararı ile; yükümlülüklerini vadesinde yerine getiremeyen, alınması istenen tedbirleri almayan, faaliyetine devamı mevduat sahiplerinin hakları ve mali sistemin güven ve istikrarı bakımından tehlike arz eden Türkiye İmar Bankası T.A.Ş.nin bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izni kaldırılmış, anılan bankanın yönetim ve denetimi Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na (TMSF) intikal etmiştir. Devir tarihi itibariyle söz konusu Bankanın ödemekle yükümlü olduğu tasarruf mevduatı tutarı Banka tarafından bildirilen bilgiler doğrultusunda resmi kayıtlarda 753 trilyon TL görülmekle birlikte, kayıt dışı tutulan ve Fon tarafından ödenen tutar 7,926,276,019,897,460 TL gibi bir düzeye yükselmiştir.

İmar Bankasında yaşanan yolsuzluk ve kayıtdışılık örneği gerek büyüklük, gerek yöntem açısından Dünya bankacılık literatürüne girmiştir. Büyüklük itibariyle gerek makroekonomik göstergeler, gerekse para piyasalarını doğrudan ve olumsuz bir şekilde etkileyebilecek bu tutarların gerek kamu yararının, gerekse mevduat sahiplerinin hakkının gözetilmesini teminen Fon, T.C. Merkez Bankası, Hazine Müsteşarlığı ve ödemeye aracılık edecek T.C. Ziraat Bankası arasında protokol hazırlanmış ve ödemeler bu protokol çerçevesinde yapılmıştır.

Bakanlar Kurulu'nun "Bankalar Kanununun 14 üncü Maddesinin (3) Numaralı Fıkrası Uyarınca Bankacılık İşlemleri Yapma ve Mevduat Kabul Etme İzni Kaldırılan T.İmar Bankası T.A.Ş. Nezdinde Bulunan Tasarruf, Ticari Kuruluşlar ve Diğer Kuruluşlar Mevduatının Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'nca Ödenmesine İlişkin Esas ve Usuller Hakkında" 2003/6668 sayılı ve 29.12.2003 tarihli Kararı'nın;

7 inci maddesinde, "6 ıncı maddesi uyarınca hak sahiplerine ödenecek 10 milyar TL.yı aşan miktarda alacağı olan hak sahiplerinin bakiye alacak tutarının

a) 5 milyar TL.ye kadar olan kısmı için 3 ay vadeli,
b) 5 milyar TL.den 15 milyar TL.ye kadar olan kısmı için 12 ay vadeli,
c) 15 milyar TL.den 30 milyar TL.ye kadar olan kısmı için 18 ay vadeli,
d) 30 milyar TL.den 60 milyar TL.ye kadar olan kısmı için 24 ay vadeli,
e) 60 milyar TL.den 170 milyar TL.ye kadar olan kısmı için 30 ay vadeli,
f) 170 milyar TL. ve üzerindeki kısmı için ise 36 ay vadeli,

hesaplar hak sahipleri adına, Fon tarafından T.C.Ziraat Bankası A.Ş. nezdinde açtırılır." hususları belirtilmektedir. Bu kapsamda üç ay vadeli hesaplar vade sonunda tahakkuk etmiş

faizi ile birlikte ödenmekte, diğer vadeli hesaplara altışar ayda bir faiz tahakkuk ettirilmekte ve tahakkuk ettirilen faiz ilgililere nakden veya hesaben ödenmektedir. Söz konusu hesaplara uygulanacak faiz oranı, ilgili faiz tahakkuk dönemi sonunda Devlet İstatistik Enstitüsünce en son açıklanan Tüketici Fiyat Endeks sayısının tahakkuk dönemi başlangıç tarihinde en son açıklanan Tüketici Fiyat Endeks sayısına bölünmesi ile bulunan oran üzerinden tespit edilmektedir.

Görüldüğü üzere ödemelerde mudilerin reel bazda bir zarara uğramamasına özen gösterilme çabası gözetilmiştir. Bununla birlikte, konuyla ilgili olarak üzerinde durulması gereken husus, Hazinenin kendi borcunu değil İmar Bankasından kaynaklanan Uzan grubunun borcunu ödeme çabası içinde olduğunun unutulmaması gereğidir. Söz konusu tutarlar Hazine borcunun finansmanında kullanılmamıştır.

Soru önergesinin beş numaralı sorusunda; "5020 sayılı Kanun ile değişen Bankalar Kanunu'nun ilgili maddelerinde;"

"a) TMSF alacakları için açılacak davalarda bilirkişilerin resmi kuruluşlardan seçilmesi,"

"b) Bilirkişiler hakkında rüşvet ve zimmetten dava açılabilmesi,"

"c) Kamu kurum ve kuruluşlarından seçilecek bilirkişilerce rapor vermeleri için 30 günlük süre tanınması."

hükümlerinin yer aldığı, sayılan bu maddelerin bilirkişinin çalışma koşullarını zorlaştırıcı ve tarafsızlıklarını zedeleyici hükümler içerip içermediği, bilirkişilerin kamu kuruluşlarından seçilecek olmalarının, Hükümetin taraf olduğu davalarda bilirkişinin tarafsızlığını yitirmesi suçlaması ile karşılaşması sonucunu doğurup doğurmayacağı, sorulmaktadır.

4389 Sayılı Bankalar Kanunu'nun 15/a son fıkrası "...açılmış ve açılacak her türlü davalara adli tatilde de bakılır, bu davalarda bilirkişiler resmi kurum ve kuruluşlarda görev yapanlar arasından seçilir, duruşmalara otuz günden fazla ara verilemez" hükmünü içermektedir.

5020 sayılı Kanunla değişen Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 286 ıncı maddesi ile 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 76. maddesine fıkra eklenerek, "Mahkemeye sunulan bilirkişi raporunun maddî olgu ve fiilî gerçeklerle bağdaşmadığı yönünde kuvvetli emare ve şüphelerin bulunduğu kanaatine ulaşıldığı takdirde, bu bilirkişiler hakkında diğer kanunlardaki hukukî ve cezaî sorumluluklar saklı kalmak şartıyla 19.4.1990 tarihli ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu hükümleri uyarınca işlem yapılmak üzere dava dosyasının tasdikli bir örneği yetkili Cumhuriyet savcılığına gönderilir." şeklinde hüküm getirilmiştir.

Bu değişikliklerle bilirkişilerin görevlerini layıkı ile yapmasının sağlanması ve bilirkişilerin, görevlerini kötüye kullanmasının önüne geçilmesi amaçlanmış, bilirkişi faaliyetlerinin, teknik bilgiyi gerektiren konuların çözümünde yargılamaya yardımcı olan, maddi olgu ve fiili gerçeklere uygu, tarafsız ve objektif bir şekilde yürütülmesi teminat altına alınmıştır.

7/2169

Açıklanan nedenlerle, bilirkişilerin kamu kuruluşlarından seçilmeleri, Hükümetin taraf olduğu davalarda bilirkişinin tarafsızlığını yitirmesi sonucunu doğurmayacak, bu yönde yapılacak suçlamalar ise dayanaksız kalacaktır.

Bilgilerinize arz ederiz.

Ahmet ERTÜRK
Başkan

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığı
Tarih 22.04.2004
Sayı 5197